

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania P. S., E. H., M. K., I. B., X. S. jako następców prawnych
po zmarłej E. S.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 4
czerwca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołujących się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 11 grudnia 2017 r. oddalił apelację ubezpieczonych P. S., E. H., M. K., I. B. i X. S. - następców prawnych E. S. - od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 11 kwietnia 2017 r., którym oddalono odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 9 stycznia 2015 r., odmawiającej E. S. prawa do emerytury rolniczej.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu drugiej instancji ubezpieczeni zarzucili naruszenie prawa materialnego, tj. art. 19 i 20 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, a także naruszenie prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., art. 233 § 1 i 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego

rozpoznania, albo zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie apelacji od wyroku Sądu Okręgowego oraz o przyznanie na rzecz skarżących kosztów postępowania.

Skarżący wnieśli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa, a także w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz oczywistą zasadnością skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43).

Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga ponadto przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że

rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Wymagań tych nie spełnia wniosek skarżących, sprowadzający się jedynie do stwierdzenia, że „istnieje potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa materialnego, tj. art. 19 i 20 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w zakresie możliwości obciążenia negatywnymi skutkami ubezpieczonych za zaniechania stosownych organów co do określenia i egzekwowania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, jak również w jakich przypadkach i w jakim zakresie prawomocna decyzja organu czeskiego w zakresie ustalenia okresu składkowego i nieskładkowego ubezpieczonej powinna wiązać KRUS oraz – czy powyższe powinno zostać uwzględnione przez sąd orzekający”, bez wskazania na jakiekolwiek wątpliwości interpretacyjne, czy rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony także występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, ale brak jest podstaw do przyjęcia, że skarżący zdołali wykazać istnienie tej przesłanki. Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić wyczerpującą argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie to powinno być nadto „istotne” z uwagi na wagę przedstawionego przez skarżącego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, LEX nr 2312016).

W niniejszej sprawie skarżący nie uczynili zadość przytoczonym wymaganiom. Ograniczyli się jedynie do przytoczenia pytania o to, „czy prawomocna decyzja organu czeskiego co do uznania okresów przy ustalaniu prawa do emerytury pozostaje wiążąca dla polskiego organu rentowego oraz czy wymaga ustosunkowania się co do jej treści”, bez wskazania przepisów prawa, których dotyczy i bez przedstawienia jakiegokolwiek wyводу jurydycznego, mającego stanowić uzasadnienie dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na ww. podstawie. Tymczasem samo postawienie pytań, bez jakichkolwiek odwołań do problemów interpretacyjnych przepisów, nie spełnia wymogu przedstawionego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 września 2014 r., III SK 91/13, LEX nr 1511143).

Skarżący nie zdołali też przekonać o potrzebie rozpoznania ich skargi z uwagi na jej oczywistą zasadność. Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje bowiem skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Dla uznania, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona nie jest zatem wystarczające twierdzenie skarżącego, że tak jest, ani zarzucenie naruszenia przepisów postępowania i prawa materialnego w taki sam sposób, jak wykazano w podstawie skargi. Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika bowiem konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka”

(*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Innymi słowy, w celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy wykazać „oczywistość skargi kasacyjnej” przez odwołanie się do argumentacji, która *prima facie* wskazuje, że zaskarżone orzeczenie wydane zostało z oczywistym naruszeniem prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07; z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07; z 10 lipca 2007 r., II UK 45/07, niepublikowane; z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109), a takich argumentów nie można doszukać się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie do rozpoznania. Skarżący podnoszą w nim bowiem jedynie, że skarga jest oczywiście uzasadniona, z czego nie wynika nawet, jakie przepisy miałyby naruszyć Sąd Apelacyjny, a tym bardziej, na czym polegało ich naruszenie. Za uzasadnienie istnienia tej przesłanki „przedsądu” nie można bowiem uznać stwierdzenia, że „w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażone jest stanowisko, że ubezpieczony nie może ponosić negatywnych konsekwencji za zaniechania organu państwowego, który jest stosowany przez sądy powszechne, a brak ustosunkowania się w tym zakresie sądów orzekających w niniejszej sprawie skutkuje tym, że trudno wskazać, czy Sąd I i II instancji podzielają ten pogląd, czy też uważają go w tej sprawie za nieistotny dla rozstrzygnięcia”. Pomijając niejasność tego sformułowania, trudno je uznać za wywód wskazujący na to, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane z jakimkolwiek, a nie tylko oczywistym, naruszeniem przepisów prawa.

Skarżący nie zdołali więc wykazać potrzeby rozpoznania ich skargi, wobec czego na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.